

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI KITOBXONLIKKA TAYYORLASHDA INNAVATSIYON KITOBLARNING AXAMIYATI

D.M.Maxmudova

o‘qituvchi

Nizami nomidagi TDPU,

E-mail: durdonamahmudova@mail.ru

Musurmonova Navruzoy G‘afur qizi

“Maktabgacha ta’lim pedagogikasi
va psixologiyasi”yo‘nalishi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqola maktabgacha katta yoshdagi bolalarni kitobxonlikka tayyorlash usullari va vositalari yoritib berilgan. Bolalarni kitobga qiziqtirishda integratsiyalashtirilgan ta’limiy jarayonlar bayon etilgan.

Kalit so‘zlar: kitobxonlik, integratsiya, badiiy, ijodiy

Аннотация: В данной статье описаны методы и средства подготовки детей дошкольного возраста к чтению. Описаны интегрированные образовательные процессы по формированию у детей интереса к книге.

Ключевые слова: чтение, интеграция, художественный, творческий

Abstract: This article describes the methods and means of preparing preschool children for reading. The integrated educational processes in making children interested in books are described.

Key words: reading, integration, artistic, creative

Maktabgacha yoshdagi badiiy asarda mehr uyg‘otishda so‘zlov nutqini o‘stirish yana bir usuli so‘zlab berishdir. So‘zlab berish asar tanlangandan so‘ng birinchi marta o‘qib, hamma tomoniga e‘tibor berish kerak. Uning mazunini bilan shunday tanishishi va eshituvchilarga ham hikoyaga asardan qanday ta‘sirlangan bo‘lsa, shunday ta‘sirlanishlari kerak. Shundagina kitobdagi hamma narsalar eshituvchilarning esida qoladi, ular holatlarini hatto so‘zma – so‘z bilib olishadi. Badiiy asarda ma‘noga amal qilish lozim. Chunki badiiy asarda juda buzib yuborish bolalarni zeriktiradi.

Kitobning bolaga ta‘sirini, u qaysi qahramon va hodisalarni eslab qolishini, kitobning mazmuni va yozilishiga bo‘lgan munosabatini, kitobdagi ilmiy bilim beruvchi materiallarni qanchalik o‘zlashtirib olgini o‘rganish mumkin.

Xalq ertaklarida el-yurtni ko‘z qorachigiday avaylab saqlovchi ajoyib qahramonlar ulurlanadi; ayollarning xq-xuquqlari ximoy qilinadi; uzok masofalar yakinkilinadi; kishilar xarakteridagi yaramas odatlar, no-ma‘kul illatlar tankid ostiga olinadi; mardlik, ep-chillik, dovyuraklik, mehnatsevarlik, xalollik, vafodorlik, sahiylik g‘oyalari ilgari surilgan. Xalq ertaklari o‘z xususiyatlariga kura bir necha turgabulinadi: xayotiy ertaklar, xayvonlar xaqidagi ertaklar, sexrli-afsonaviy ertaklar, ijtimoiy-maishiy ertaklar.

Bola bilan suhbat boshlanganda uni qiynayodigan har xil savollar berilsa, bola hodixsiraydi, shuning uchun ham savollar qisqa lo‘nda va qiziqarli bo‘lish bilan bolaning o‘zini ko‘proq gapirishga imkoniyat yaratadigan bo‘lish kerak.

Kitobxonlarni o‘qishga rahbarlik qilishda tavsiyaviy va o‘qilgan kitoblar haqidagi suhbat katta ahamiyatga ega.

Tavsiyaviy suhbat bolaga kitob tanlashda yordam berishni, kitobga qiziqish uyg‘otishni, o‘ziga maqsad qilib qo‘yadi.

Tarbiyachi iloji boricha har qanday so‘roqqa javobi tavsiya suhbatini o‘tkaziladi, kitobxonga mos keladigan kitoblarni tavsiya etadi.

Bunda albatta xonadagi turli tavsiyaviy vositalar, kitob ko‘rgazmalari, rasimli kartotekalardan foydalanib kitobxon diqqatini jalb etadi va qiziqarli so‘zlab berish orqali ularni kitobga bo‘lgan qiziqishini orttiradi.

Tavsiyaviy suhbatning qimmatini shundaki u kitobxonni tartibli ravishda ko‘proq mustaqil kitobni tanlash va dunyoqarashini kengaytirishga olib keladi.

Tarbiyachi kitobxon bilan kitob almashtirayotganda davra suhbatini bilan quyidagi foidalarga amal qiladi.

1. Suhbat kitobxon qiziqishga manoli bo‘lish kerak, agar shunday bo‘lmasa, kitob tavsiyasi va tarbiyachining maslahati zo‘rma- zo‘raki g‘amxo‘rliqi keraksiz bo‘lib qoladi.

2. Suhbat doimo bir maqsadga qaratilgan, bo‘lib kitobxonning qobiliyatini takomillashtirishga yordam berish lozim.

Bolani suhbatlashishga majbur qilmasdan unda suhbatlashishiga moyillik uyg‘otish kerak.

3. Tavsiya etilayotgan materialning to‘liq mazmunini aytib bermaslik lozim, unda kitobxonning materialga bo‘lgan qiziqishi yo‘qoladi.

4. Tavsiya etilayotgan materialning qisqa ifodalik, qiziqarli qilib bayon etilishi kitobga bo‘lgan qiziqishni orttiradi.

5. Kitob haqida suhbatlashayotganda kitobni ko‘rsatish, uning muallifi, rasmlari ba’zi joylarida o‘qib berish ham mumkin bu esa suhbatini jonli o‘tishiga yordam beradi.

Ko‘pgina maktabgacha yoshdagi bolalar qiziqarli kitoblar berishini so‘raydilar. Tarbiyachi haqiqiy qiziq narsalar haqida u bilan birgalikda eslaydi, shundan so‘ng qiziqishiga asoslanib, unga mos keladigan kitobni tavsiya etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. Терехова, О. (2022). РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ–РЕЗУЛЬТАТ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПСИХИЧЕСКИХ ФУНКЦИЙ. Zamonaviy dunyoda pedagogika va psixologiya: Nazariy va amaliy izlanishlar, 1(23), 17-20.

2. Жўраева.Н. (2022). МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ СИФАТИ ИНДИКАТОРЛАРИНИ АМАЛИЁТГА ЖОРИЙ ЭТИШ МАЗМУНИ. Eurasian Journal of Academic Research, 2(11), 491-493.

3. Sabirovna, A. G. (2022). Formation of Self-Estimation in Preschool Children. Spanish Journal of Society and Sustainability, 3, 6-8.
4. Махмудова, Д.М. (2022). Мактабгача катта ёшдаги болаларни китобхонликка тайёрлаш методлари. Results of National Scientific Research International Journal, 1(6), 274-278.
5. Каюмова, Н. М. (2022, November). Функциональные обязанности директора дошкольной образовательной организatsии. In international scientific and practical conference" the time of scientific progress" (Vol. 1, No. 3, pp. 102-107)
6. Nurbaeva, I. T. (2022, November). Models of pedagogical communication in the educational process. In international scientific and practical conference" the time of scientific progress" (vol. 1, no. 3, pp. 88-95).
7. Kasimova D.B. (2022). Management of the Plot-Role-Playing Games of Preschool Children in the Conditions of Pre-School Education. Spanish Journal of Society and Sustainability, 3, 9-11.
8. Алиходжаева, Г.С. (2021). Формирование социально-коммуникативной компетентности у детей старшего дошкольного. Экономика и социум, (5-1), 46-50.
9. Chorieva, D. A. (2022, November). DIAGNOSTIC FEATURES TO IMPROVE LEARNING PROCESS. In INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE" THE TIME OF SCIENTIFIC PROGRESS" (Vol. 1, No. 3, pp. 145-149).